

Riksidrottsmuseet
Museichef Pernilla Klingofström
070 144 14 96

Remissvar

Datum 2016-02-12
Vår referens Pernilla Klingofström
Ert datum 2015-11-26
Er beteckning Ku2015/02515/KL

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Riksidrottsmuseet har beretts möjlighet att yttra sig över betänkandet Ny museipolitik (SOU 2015:89).

Sammanfattning

Betänkandet utgår från att det behövs en ny inriktning för den statliga museipolitiken; den politiska styrningen ska bli tydligare och institutionerna får större ansvar att uppnå sitt uppdrag. Den nya inriktningen har två huvudspår, nämligen en ny museilag med syfte att reglera verksamheten vid landets allmänna museer och inrättandet av en ny myndighet med uppgift att dela ut bidrag och följa upp dessa och på olika sätt inspirera till hög kvalitet på arbetet som utförs på museerna.

Riksidrottsmuseet, med Riksidrottsförbundet och Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna som huvudmän (nedan kallad Institutionen), är positiv till en museilag för de allmänna museerna där Riksidrottsmuseet ingår i gruppen verksmuseer. Behovet att inrätta en ny myndighet behöver belysas mer.

Bakgrund

2014 tillsatte regeringen en utredning om de statliga museerna. Direktiven tog avstamp i att museerna står inför stora utmaningar med snabba samhällsförändringar och ökad globalisering. Hur påverkar samhällsutvecklingen museernas förutsättningar? Att från de nationella kulturpolitiska målen föreslå nationella mål för museipolitiken. Hur uppfyller centralmuseerna sina uppdrag? Hur ska myndighets- och institutionsstrukturen för museerna se ut? Hur ska avyttringen av kulturföremål i statliga samlingar förenklas? Hur ska samlingarna vid de centrala museerna göras mer tillgängliga för människor i hela landet?

Ärendet

En museilag föreslås för att slå fast de allmänna museernas fria ställning i samhället och deras ansvar att förmedla och reflektera över historien och omvärlden.

En ny myndighet för museer och utställningar föreslås som ska dela ut bidrag och följa upp dessa samt stå för museistatistik och omvärldsbevakning. Förslaget är också att myndigheten ska fördela 28 MSEK årligen för samverkansprojekt kring utställningar och publik verksamhet. De

statliga museerna föreslås genom förändrade regleringsbrev få möjlighet att använda inkomster i sin verksamhet.

Ärendets beredning

Remissvaret har beretts av Riksidrottsmuseet.

Institutionens synpunkter på betänkandet

Remissvaret lämnar allmänna omdömen om den föreslagna museilagen och den nya myndigheten samt synpunkter som har betydelse för gruppen verksmuseer där Riksidrottsmuseet ingår.

Museilagen

Institutionen ser i grunden positivt på förslaget om en museilag som gäller alla offentligt styrda museer, oavsett var huvudmannskapet finns.

Utredningen är otydligt, § 2, när förslagen omfattar det allmänna museiväsendet och när det endast omfattar de statliga museerna. Museilagens definition av vad ett museum är överensstämmer inte med standarden som tagits fram av International Council of Museum (ICOM). Institutionen föreslår att det tydliggörs vad som är ett museum och vilka institutioner som omfattas av lagförslaget.

Vad gäller förslaget, § 3, om museernas huvudsakliga ändamål inte endast ska vara att bidra till det demokratiska samhället utan bör utökas till att det huvudsakliga ändamålet ska kopplas till museernas innehåll eller ämne.

I förslagens § 5 står det "En huvudman för ett museum inom det allmänna rättsväsendet får inte vidta åtgärder som syftar till att inskränka museets fria förmedling av kunskaper och upplevelser." Det tycker institutionen är positivt men att det bör utsträckas till att det på de allmänna museerna finns ett kritiskt och reflekterande förhållningssätt och perspektiv fritt från ekonomiska, politiska och andra intressen i samhället.

I § 7 i förslaget står "Utställningar och annan publik verksamhet vid museerna i det allmänna museiväsendet ska vara tillgänglig för alla och anpassad till användarnas olika förutsättningar." Institutionen föreslår ett tillägg "anpassad till ekonomiska och praktiska förutsättningar" då mindre museer, såsom Riksidrottsmuseet, annars sällan kan leva upp till förslaget.

Utredningens förslag, § 8, om att stärka museernas roll som fria kunskapsinstitutioner genom forskning och kunskapsuppbyggnad bör förtydligas. Museerna har möjlighet att kommunicera forskningsresultat, att bidra till forskning och med forskning självständigt eller i samarbete med universitet och högskolor. Det är viktigt att tydligt lyfta fram att mindre museer, såsom Riksidrottsmuseet, inte kan förväntas ha tillgång till specialister på samma sätt som större museer har. Institutionen förslår att de centrala museerna får i uppdrag att stödja mindre museer med specialistkompetens.

Istället för att lägga betoningen vad gäller samlingarna på gallring bör det omfatta aktiv förvaltning som breddar och tydliggöra förslaget. § 11

Förutsättningarna och utrymmet för verksmuseerna i förslaget till museilag behöver tydliggöras. Idag utgår förslaget från de centrala museerna. De flesta verksmuseer har ett nationellt uppdrag med ett eget område gällande kulturarvet. § 13

Det saknas förslag om vem som utför tillsynen av att lagen efterlevs och vilka eventuella sanktioner som kan följa av det.

Myndigheten

Utredningens förslag av nedläggning av Riksutställningar för att istället inrätta en ny myndighet för museer bör utgå från museernas behov av en myndighet. Det saknas en konsekvensanalys av förslaget av nedläggning av Riksutställningar. Institutionen vill i detta sammanhang poängtera att den föreslagna myndighetens personella och ekonomiska resurser ter sig alltför små för uppdraget.

Beslut om remissvar har fattats 2016-02-12.

Stefan Bergh
Generalsekreterare
Riksidrottsförbundet och SISU

Pernilla Klingofström
Chef Riksidrottsmuseet